

22726 ✓

CLAN MEDUNARODNE ORGANIZACIJE — F I B E P

pres-kliping • press-clipping

(Osnovano 1952. godine)

NOVINSKA DOKUMENTACIJA

NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEĆE

PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/IX — Pošt. fah — P. O. Box 95,
Tel. 621-578 — Žiro račun — Current Account: 60801-601-3289.

Isečak iz lista
Newspaper cutting

БОРБА
БЕОГРАД

5. II. 1976, 34, 11

МАКЕДОНСКИ ЛИКОВНИ ТРЕНУТАК

На темељима потврђених вредности

У протеклих тридесет година ликовна уметност у Македонији је доживела велику афирмацију — каже познати ликовни критичар и естетичар Паскал Гилевски, аутор књиге „Тумачења уметности“

(Скопље, фебруара, Таџур)
— Македонска ликовна уметност, данас је у својеврсној фази развоја, којом не доминира ни један од познатих правца и стилова.

— Нова струјања се, на извесан начин, ослањају на вредности које су претходно већ афирмисане. Тако је у македонској ликовној уметности створена нова ситуација која се не може назвати естетски оформљеним правцем. Међутим, у најскорије време је могуће очекивање да се из ове ситуације обликује једна интегрална тенденција, или правец, каже познати македонски ликовни критичар и естетичар Паскал Гилевски.

Стално у корак с временом

Ових дана у издању скопске издавачке куће „Македонска књига“ из штампе излази дело Паскала Гилевског „Толкувањето на уметноста“ („Тумачења уметности“), прво те врсте у савременој македонској ликовној естетици. Књига садржи око 40 есеја и расправа о проблемима македонске ликовне уметности у протеклих 30 година, као и огледе о стваралаштву македонских ликовних уметника у раздобљу између два рата.

— Македонски сликари, скулптори, графичари и ствароци других ликовних дела, не само што се труде да држе корак са актуелним збивањима у општејугословенском ликовном животу, каже Гилевски, већ чине напоре да успоставе извесну духовну, често и чисто визуелну везу са националним традицијама средњовековног сликарства (фреске, иконе), затим, са фолклором и историјом свог народа, богатој збивањима и легендама. На тај начин, македонски ликовни уметници су у

светским размерама аутентични, јер у правце и стремљења којима припадају уграђују и своје националне елементе.

У протеклих тридесет година ликовна уметност у Македонији је доживела велику афирмацију у младој генерацији. Велики је број младих који су се определили за ову уметност и који успешно стварају. Почело се скромно: пре рата су се на прсте могли избројати сликари — Македонци — Дмитар Пандилов, Никола Мартиновски, Лазар Личеноски, Љубомир Белогаски, Томо Владимирски, Василије Поповић — Цицо, Вангел Кономан.

Последњих неколико година ликовни живот је саставни део живота градова у унутрашњости Републике, а не само Скопља. Широм Југославије, а често и ван њених граница, позната су имена сликара, графичара и скулптора који стварају у Штиту (Боко Даневски, Кирил Ефремов, Томислав Крмов), Бевђелији (Зафир Хаџимитров), Гостивару (Томислав Серафимовски), Охриду (Вангел Наумовски) и други.

Плодна делатност ликовних галерија

У Прилепу и Струмици већ су се афирмисале ликовне колоније. Успешан је и рад Галерије југословенске графике у Битољу, мермерског симпозијума скулптора у Прилепу, и Колоније керамичара у Ресну. Периодичне ликовне изложбе и сусрети одржавају се и у другим градовима Македоније.

У Скопљу делује галерија ликовних уметника наклерија и изложбених салона, Али, и поред тога, још недавно афирмисани сликари морају да чекају по неколико година да би изложили своја дела.

У главном граду Македоније ствара већи број уметника

ЛАЗАР ЛИЧЕНОСКИ: Нарови

познатих широм Југославије (Петар Мазев, Ана Темкова, Родољуб Анастасев, Костандин Танчев, Драгутин Биков, Васко Тапковски, Божин Барутовски, Драган Аграмовски — Гуте, Миле Корубин, Спасе Куновски и други).

У успону су и два нова, до скоро на овом подручју непозната ликовна рода — таписерија и пртеж. Од уметника који се баве таписаријом познати су Димче Коцо, Мира Спировска и Доне Миљановски. Они се користе богатим мотивима македонских везова и фолклора, али, истовремено, све више испољавају и афинитет према европској таписерији.

Како обогатити уметнички рад?

Посебно поглавље македонске ликовне уметности је ликовна критика и естетика. У Македонији се овим послом, поред Паскала Гилевског, баве и Цветан Грозданов, Владимир Величковски, Љупка Дамјановска и Соња Абациева. Ликовна критика је нарочито запажена последњих година.

— На жалост, констатује Гилевски, и поред извесне актив

ности сликара припадника на родности у Македонији, још нема имена које би се наметнуло публици и критици.

Један од битних проблема који македонски ликовни уметници и Република у целини треба да реше, да би омогућили даљи несметани развој уметности, је питање пласмана уметничких дела. Велико је интересовање за куповину ових дела. Неки кораци су у том правцу већ учињени, напомиње Гилевски, али то још није довољно.

Македонији је неопходна бар једна продајна галерија, јер уметници не могу бити сами себи менаџери. Овим пословима, по замисли Гилевског, требало би да се бави нека организација удруженог рада, специјализована за промет уметничких дела. Она треба да буде организована тако да афирмише правне уметнике и естетске вредности и да утиче на стваралаштво и укусу радних људи. То би, истовремено, било и најбоље средство у борби против кича који, упоредо с развојем праве ликовне уметности, узима маха и све је при сутнији у животу грађана ове Републике.